

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace

New York, 21. 12. 1965

Státy, které jsou stranami této Úmluvy,

berouce v úvahu, že Charta Organizace spojených národů je založena na zásadách důstojnosti a rovnosti všech lidí a že všechny členské státy se zavázaly provádět ve spolupráci s Organizací jek společné, tak i individuální akce, aby bylo dosaženo jednoho z cílů Organizace spojených národů, jímž je podpora a posilování všeobecné úcty k lidským právům a základním svobodám pro všechny, bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka nebo náboženství, a jejich zachování,

berouce v úvahu, že Všeobecná deklarace lidských práv prohlašuje, že všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv a že každý má mít všechna práva a svobody, které jsou v ní prohlášeny, bez jakéhokoli rozlišování, zejména podle rasy, barvy nebo národnostního původu,

berouce v úvahu, že všichni lidé jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou ochranu zákonem proti jakékoliv diskriminaci a proti veškerému podněcování k diskriminaci,

berouce v úvahu, že Organizace spojených národů odsoudila kolonialismus a veškerou segregaci a diskriminační praxi, již je provázen, ať existují v jakékoliv formě a kdekoli, a že Deklarace o poskytnutí nezávislosti koloniálním zemím a národům ze dne 14. prosince 1960 (rezoluce Valného shromáždění 1514 [XV]) potvrdila a slavnostně prohlásila nezbytnost co nejrychleji a bezpodmínečně s nimi skoncovat,

berouce v úvahu, že Deklarace Organizace spojených národů o odstranění všech forem rasové diskriminace ze dne 20. listopadu 1963 (rezoluce Valného shromáždění 1904 [XVIII]) slavnostně potvrzuje, že je nezbytné rychle odstranit na celém světě rasovou diskriminaci ve všech jejích formách a projevech a zajistit porozumění pro důstojnost lidské osobnosti a úctu k ní,

přesvědčeny, že jakékoli učení o nadřazenosti založené na rasovém rozlišování je z vědeckého hlediska falešné, morálně odsouzeníhodné, sociálně nespravedlivé a nebezpečné a že rasová diskriminace v teorii nebo praxi, ať se vyskytuje kdekoli, není ospravedlnitelná,

znovu potvrzující, že diskriminace mezi lidmi podle rasy, barvy pleti nebo národnostního původu je na překážku přátelským a mírovým vztahům mezi národy a ohrožuje mír a bezpečnost mezi národy, jakož i harmonické soužití lidí, a to i témže státě,

přesvědčeny, že existence rasových překážek je neslučitelná s ideály jakékoli lidské společnosti, znepokojeny projevy rasové diskriminace, ke kterým stále ještě dochází v některých oblastech světa, a politikou vlád založenou na rasové nadřazenosti a nenávisti, jako je apartheid, segregace a separace,

rozhodnuty přijmout všechna nezbytná opatření pro rychlé odstranění rasové diskriminace ve všech jejích formách a projevech, zabránit šíření rasistických učení a praktik a potírat je, aby bylo podpořeno porozumění mezi rasami a vybudováno mezinárodní společenství zbavené všech forem rasové segregace a rasové diskriminace,

berouce v úvahu Úmluvu o diskriminaci v povolání a zaměstnání, přijatou Mezinárodní organizací práce v roce 1958, a Úmluvu o boji proti diskriminaci v oblasti vzdělání, přijatou Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu v roce 1960,

přejíce si uskutečnit zásady zakotvené v Deklaraci Organizace spojených národů o odstranění všech forem rasové diskriminace a zabezpečit co nejrychlejší přijetí praktických opatření k tomuto cíli, dohodly se tomto:

ČÁST I

Čl. 1

1. Výraz "rasová diskriminace" v této úmluvě znamená jakékoli rozlišování, vylučování, omezování nebo zvýhodňování založené na rase, barvě pleti, rodovém nebo národnostním nebo etnickém původu, jehož cílem nebo následkem je znemožnění nebo omezení uznání, užívání nebo uskutečňování lidských práv a základních svobod na základě rovnosti v politické, hospodářské, sociální, kulturní nebo v kterékoli jiné oblasti veřejného života.

2. Tato úmluva se netýká rozlišování, vylučování, omezování nebo zvýhodňování prováděného státem, který je stranou této úmluvy, mezi vlastními a cizími občany.

3. Žádné ustanovení této úmluvy nemůže být vykládáno tak, aby se dotýkalo jakýmkoli způsobem právních předpisů smluvních států o národnosti, státním občanství nebo naturalizaci, pokud tato ustanovení nediskriminují některou národnost.

4. Za rasovou diskriminaci nejsou považována zvláštní opatření, učiněná výhradně pro zajištění přiměřeného rozvoje některých rasových nebo etnických skupin nebo jednotlivců, kteří potřebují takovou ochranu, jež může být nezbytnou k tomu, aby jim zabezpečila rovné užívání nebo výkon

lidských práv a základních svobod, pokud ovšem tato opatření nevedou k zachování rozdílných práv pro různé rasové skupiny a pokud nezůstanou v platnosti po dosažení cílů, pro které byla přijata.

Čl. 2

1. Smluvní státy odsuzují rasovou diskriminaci a zavazují se, že budou provádět bez prodlení a všemi vhodnými způsoby politiku směřující k odstranění rasové diskriminace ve všech jejích formách a k rozvoji porozumění mezi všemi rasami. K tomuto cíli:

- a) každý smluvní stát se zavazuje, že nebude provádět rasovou diskriminaci proti osobám, skupinám osob nebo institucím a že zajistí, aby všechny veřejné orgány a instituce, celostátní i místní, jednaly v souladu s tímto závazkem;
- b) každý smluvní stát se zavazuje, že nebude povzbuzovat, hájit nebo podporovat rasovou diskriminaci prováděnou kteroukoli osobou nebo organizací;
- c) každý smluvní stát podnikne účinná opatření k přezkoumání celostátní i místní vládní politiky a k novelizaci nebo zrušení všech zákonů a předpisů, které mají za následek vznik nebo zachování rasové diskriminace, všude kde existuje;
- d) každý smluvní stát zakáže a odstraní všemi vhodnými prostředky, včetně zákonodárných opatření, rasovou diskriminaci prováděnou kteroukoli osobou, skupinou nebo organizací;
- e) každý smluvní stát se zavazuje podporovat, kde je to vhodné, integrační vícerasové organizace a hnutí a jiná opatření pro odstranění překážek mezi rasami a působit proti všemu, co směřuje k posilování rasových přehrad.

2. Pokud to okolnosti vyžadují, provedou smluvní státy zvláštní opatření v oblasti sociální, hospodářské, kulturní a v jiných oblastech k zajištění přiměřeného rozvoje a ochrany rasových skupin nebo jejich příslušníků, aby jim bylo zaručeno plné a rovné užívání lidských práv a základních svobod. Tato opatření nemají mít v žádném případě za následek zachování nerovnosti nebo rozdílnosti práv různých rasových skupin po dosažení účelu, pro který byla přijata.

Čl. 3

Smluvní státy zvláště odsuzují rasovou segregaci a apartheid a zavazují se na územích spadajících pod jejich pravomoc předcházet, zakázat a vymýtit všechny praktiky tohoto druhu.

Čl. 4

Smluvní státy odsuzují veškerou propagandu a všechny organizace, které jsou založeny na myšlenkách nebo teoriích o nadřazenosti jedné rasy nebo skupiny osob jedné barvy pleti nebo etnického původu, nebo které se pokoušejí ospravedlňovat nebo povzbuzovat jakoukoli formu rasové nenávisti a diskriminace, a zavazují se, že přijmou bezodkladná a pozitivní opatření k vymýcení jakéhokoli podněcování k rasové diskriminaci nebo činů rasové diskriminace, a k tomuto cíli, s náležitým zřetelem na zásady zakotvené ve Všeobecné deklaraci lidských práv a na práva výslovně uvedená v článku 5 této úmluvy, se zavazují zejména:

- a) prohlásit za činy trestné podle zákona: jakékoli rozšiřování idejí založených na rasové nadřazenosti nebo nenávisti, jakékoli podněcování k rasové diskriminaci, jakož i veškeré násilné činy nebo podněcování k takovým činům proti kterékoli rase nebo kterékoli skupině osob jiné barvy pleti nebo etnického původu, jakož i poskytování jakékoli podpory rasistické činnosti, včetně jejího financování;
- b) prohlásit za nezákonné organizace a rovněž i organizovanou a jakoukoli jinou propagandistickou činnost podporující a povzbuzující rasovou diskriminaci a prohlásit účast v takových organizacích nebo na takové činnosti za trestnou podle zákona;
- c) nedovolit celostátním ani místním veřejným orgánům nebo institucím podporovat nebo podněcovat rasovou diskriminaci.

Čl. 5

V souladu se základními povinnostmi vyhlášenými v článku 2 této Úmluvy se smluvními státy zavazující, že zakáží a odstraní rasovou diskriminaci ve všech jejích formách a že zaručí právo každého na rovnost před zákonem bez rozlišování podle rasy, barvy pleti, národnostního nebo etnického původu, zvláště pak při užívání těchto práv:

- a) práva na rovné zacházení před soudy a před všemi ostatními orgány, které vykonávají soudnictví,
- b) práva na osobní bezpečnost a ochranu státem proti násilí a újmě na zdraví, ať jsou způsobeny vládními úředníky nebo kteroukoli osobou, skupinou nebo institucí,
- c) politických práv, zejména práva účastnit se voleb - volit a být volen - na základě všeobecného a rovného volebního práva, práva účasti ve vládě, jakož i účastnit se správy veřejných záležitostí na všech stupních, a práva vstupu za rovných podmínek do veřejných služeb,
- d) dalších občanských práv, zejména:
  - i) práva svobodného pohybu a výběru bydliště uvnitř hranic státu,
  - ii) práva opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země,
  - iii) práva na státní občanství,
  - iv) práva uzavřít sňatek a zvolit si manžela,
  - v) práva každého vlastnit majetek jak sám, tak spolu s jinými,

- vi) práva nabývat dědictví,
- vii) práva na svobodu myšlení, svědomí a náboženství,
- viii) práva na svobodu přesvědčení a projevu,
- ix) práva na svobodu shromažďování a sdružování,
- e) hospodářských, sociálních a kulturních práv, zejména:
  - i) práva na práci, na svobodnou volbu zaměstnání, na spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky, na ochranu proti nezaměstnanosti, na stejný plat za stejnou práci a na spravedlivou a uspokojivou odměnu za práci,
  - ii) práva zakládat odborové organizace a stát se jejich členem,
  - iii) práva na bydlení,
  - iv) práva na ochranu zdraví, léčebnou péči, sociální zabezpečení a sociální služby,
  - v) práva na vzdělání a školení,
  - vi) práva na rovnou účast v kulturním dění,
  - f) práva přístupu na všechna místa a na používání všech služeb určených pro veřejnost, jako jsou dopravní prostředky, hotely, restaurace, kavárny, divadla a parky.

Čl. 6

Smluvní státy zajistí prostřednictvím příslušných vnitrostátních soudů a jiných státních orgánů všem osobám podléhajícím jejich jurisdikci účinnou ochranu před všemi činy rasové diskriminace, které v rozporu s touto úmluvou porušují jejich lidská práva a základní svobody, jakož i právo žádat u těchto soudců spravedlivou a přiměřenou náhradu za jakoukoli škodu, kterou v důsledku takové diskriminace utrpěly.

Čl. 7

Smluvní státy se zavazují, že podniknou bezodkladná opatření, zvláště v oblasti vyučování, výchovy, kultury a informací, pro boj proti předsudkům, které vedou k rasové diskriminaci, a pro podporu porozumění, snášenlivosti a přátelství mezi národy a rasovými nebo etnickými skupinami, jakož i pro popularizaci cílů a zásad Charty Organizace spojených národů, Všeobecné deklarace lidských práv, Deklarace Organizace spojených národů a odstranění všech forem rasové diskriminace a této úmluvy.

ČÁST II

Čl. 8

1. Bude ustaven Výbor pro odstranění rasové diskriminace (dále jen Výbor), který bude složen z osmnácti expertů známých svými vysokými morálními vlastnostmi a nestranností, kteří budou voleni smluvními státy z jejich občanů a budou vykonávat tuto funkci jako individuální osoby, přičemž bude brán zřetel na spravedlivé zeměpisné rozdělení míst a na zastoupení rozličných forem civilizace a hlavních právních systémů.
2. Členové Výboru budou voleni tajným hlasováním z kandidátů uvedených v seznamu osob jmenovaných smluvními státy. Každý smluvní stát může jmenovat ze svých občanů jednu osobu.
3. Prvé volby se budou konat šest měsíců poté, co tato úmluva vstoupí v platnost. Generální tajemník Organizace spojených národů vyzve smluvní státy nejpozději tři měsíce před každými volbami, aby do dvou měsíců sdělily své kandidáty. Generální tajemník vypracuje abecední seznam všech takto navržených osob s uvedením smluvních států, kterými byly navrženy, a zašle jej smluvním státům.
4. Volby členů Výboru se budou konat na zasedání smluvních států, které generální tajemník svolá do sídla Organizace spojených národů. Na tomto zasedání, na němž kvorum budou tvořit dvě třetiny smluvních států, budou zvoleni za členy Výboru ti kandidáti, kteří obdrží největší počet hlasů a absolutní většinu hlasů přítomných a hlasujících zástupců smluvních států.
- 5.a) Členové Výboru budou voleni na čtyřleté období. Volební období devíti členů zvolených při prvních volbách uplyne však za dva roky. Jména těchto devíti členů budou vylosována předsedou Výboru ihned po prvních volbách.
- b) Aby byla obsazena uprázdněná místa, jmenuje smluvní stát, jehož expert přestal vykonávat funkci člena Výboru, jiného experta ze svých občanů s výhradou schválení Výboru.
6. Smluvní státy hradí náklady členů Výboru spojené s výkonem jejich funkce.

Čl. 9

1. Smluvní státy se zavazují, že pro jednání ve Výboru budou předkládat generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů zprávu o zákonodárných, soudních, správních nebo jiných opatřeních, která učinily k provedení ustanovení této Úmluvy:
  - a) do roka od vstupu této Úmluvy pro příslušný stát v platnost,
  - b) poté každé dva roky, a kromě toho kdykoli o to Výbor požádá. Výbor může požadovat od smluvních států doplňující informace.
2. Výbor bude Valnému shromáždění každoročně předkládat prostřednictvím generálního tajemníka zprávu o své činnosti a může činit návrhy a všeobecná doporučení na základě zpráv a informací, které

obdržel od smluvních států. Takové návrhy a všeobecná doporučení budou předloženy Valnému shromáždění společně s případnými připomínkami smluvních států.

Čl. 10

1. Výbor přijme vlastní jednací řád.
2. Výbor si volí své funkcionáře na období dvou let.
3. Generální tajemník Organizace spojených národů zřídí sekretariát Výboru.
4. Schůze Výboru se budou konat zpravidla v sídle Organizace spojených národů.

Čl. 11

1. Jestliže má některý smluvní stát za to, že jiný smluvní stát neprovádí ustanovení této úmluvy, může na to upozornit Výbor. Výbor pak zašle toto sdělení příslušnému smluvnímu státu. Stát, jemuž bylo sdělení zasláno, předloží do tří měsíců písemné vysvětlení nebo prohlášení a informuje o případné nápravě.
2. Jestliže záležitost nebude urovnána ke spokojenosti obou stran do šesti měsíců ode dne, kdy stát obdržel první sdělení, a to buď dvoustranným jednáním nebo jiným vhodným způsobem, bude mít každý ze států právo předložit otázku znovu Výboru tím, že současně vyrozumí Výbor a druhý stát.
3. Výbor se bude zabývat věcí, která mu byla předložena podle odstavce 2 tohoto článku, až poté, kdy zjistil, že v daném případě byly použity a vyčerpány všechny dosažitelné vnitrostátní opravné prostředky, v souladu s obecně uznanými zásadami mezinárodního práva. To však neplatí v případě, kdy se opravné řízení neodůvodněně protahuje.
4. V každé záležitosti, která mu byla předložena, může Výbor požádat příslušné smluvní státy, aby mu zaslaly jakékoli další informace týkající se této záležitosti.
5. Jestliže Výbor jedná o otázce vyplývající z tohoto článku, mají příslušné smluvní státy právo určit svého zástupce, který se bez hlasovacího práva zúčastní projednávání této otázky.

Čl. 12

- 1.a) Jakmile Výbor obdržel a porovnal všechny informace, které považuje za potřebné, předseda jmenuje ad hoc smírčí komisi (dále jen komise) složenou z pěti osob, které mohou, avšak nemusí být členy Výboru. Její členové budou jmenováni na základě jednomyslného souhlasu stran ve sporu. Komise poskytne státům, které o to projeví zájem, své dobré služby k pokojnému urovnání sporu, které bude založeno na dodržování této úmluvy.
- b) Jestliže se státy, které jsou stranami ve sporu, nedohodnou do tří měsíců na složení komise, budou její členové, o nichž se tyto státy nedohodly, zvoleni ze členů Výboru dvoutřetinovou většinou v tajném hlasování.
2. Členové komise vykonávají svou funkci jako individuální osoby. Nemohou být příslušníky státu, který je stranou ve sporu, ani státu, který není smluvní stranou této úmluvy.
3. Komise volí svého předsedu a schvaluje svůj jednací řád.
4. Komise zasedá zpravidla v sídle Organizace spojených národů nebo na jiném vhodném místě, které sama určí.
5. Sekretariát zřízený podle článku 10 odstavce 3 této úmluvy bude sloužit též každé komisi, která vznikne výše uvedeným způsobem v důsledku sporu mezi smluvními státy.
6. Veškeré náklady členů komise budou rovnoměrně rozděleny mezi státy, které jsou stranami sporu, na základě odhadu provedeného generálním tajemníkem.
7. Generální tajemník bude v případě potřeby zmocněn uhradit výdaje členů komise ještě před tím, než je uhradí státy, které jsou stranami sporu, v souladu s odstavcem 6 tohoto článku.
8. Informace, které Výbor obdržel a zhodnotil, budou komisi k dispozici. Komise může požádat státy o předložení jakýchkoli dalších informací týkajících se projednávané záležitosti.

Čl. 13

1. Komise po plném posouzení záležitosti připraví a předloží předsedovi Výboru svou zprávu se závěry o všech skutkových otázkách týkajících se sporu a s doporučeními, která jsou podle názoru komise vhodná k dosažení pokojného urovnání sporu.
2. Předseda Výboru předloží zprávu komise každému ze států, které jsou stranami ve sporu. Tyto státy sdělí předsedovi Výboru ve lhůtě tří měsíců, zda doporučení obsažená ve zprávě komise přijímají.
3. Po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 2 tohoto článku zašle předseda Výboru ostatním smluvním státům této úmluvy zprávu komise spolu s prohlášeními států, jež jsou stranami ve sporu.

Čl. 14

1. Smluvní stát může kdykoli prohlásit, že uznává příslušnost Výboru pro přijímání a projednávání sdělení jednotlivých osob nebo skupin osob podléhajících jurisdikci tohoto státu, které si stěžují, že se staly obětí porušení kteréhokoli z práv vyhlášených v této úmluvě. Výbor nepřijme sdělení týkající se smluvního státu, které neučinil takové prohlášení.
2. Každý smluvní stát, který činí prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, může vytvořit nebo určit v

rámci svého právního řádu orgán, který bude pověřen přijímat a projednávat petice jednotlivých osob i skupin osob podléhajících jeho jurisdikci, které si stěžují, že se staly obětí porušení některého z práv vyhlášených v této Úmluvě, a které vyčerpaly ostatní dostupné vnitrostátní opravné prostředky.

3. Prohlášení učiněné podle odstavce 1 tohoto článku spolu s názvem orgánu vytvořeného nebo určeného podle odstavce 2 tohoto článku, uloží smluvní stát u generálního tajemníka Organizace spojených národů, a ten zašle jeho kopii ostatním smluvním státům. Prohlášení může být kdykoli odvoláno oznámením zasláným generálnímu tajemníkovi. Odvolání se nevztahuje na sdělení, která již Výbor obdržel.

4. Orgán vytvořený nebo určený v souladu s odstavcem 2 tohoto článku povede rejstřík petic. Ověřené kopie rejstříku budou každoročně ukládány u generálního tajemníka, přičemž jejich obsah nebude zveřejňován.

5. V případě, že stěžovatel neobdrží zadostiučinění od orgánu vytvořeného nebo určeného podle odstavce 2 tohoto článku, má právo obrátit se do šesti měsíců s touto záležitostí k Výboru.

6.a) O každé stížnosti uvědomí Výbor důvěrnou cestou smluvní stát, který údajně porušil některé z ustanovení této úmluvy; nesmí však uvést totožnost příslušné osoby nebo skupiny osob bez jejich výslovného souhlasu. Výbor nepřijme anonymní stížnosti.

b) Do tří měsíců předloží stát Výboru písemné vysvětlení nebo prohlášení objasňující záležitost a informaci o eventuální nápravě.

7.a) Výbor zkoumá stížnost se zřetelem ke všem informacím, které mu byly předloženy smluvním státem a stěžovatelem. Výbor se nebude zabývat sdělením stěžovatele, dokud nezjistí, že stěžovatel vyčerpал všechny dosažitelné vnitrostátní opravné prostředky. Tato zásada však neplatí v případě, že se opravné řízení neodůvodněně protahuje.

b) Své případné návrhy a doporučení zašle Výbor příslušnému smluvnímu státu a stěžovateli.

8. Výbor zahrne do své výroční zprávy stručný obsah těchto sdělení, a pokud je to účelné, též obsah vysvětlení a stanovisek smluvních států, jakož i svých vlastních návrhů a doporučení.

9. Výbor je oprávněn vykonávat funkce uvedené v tomto článku pouze tehdy, bude-li prohlášenými ve smyslu odstavce 1 tohoto článku vázáno nejméně deset smluvních států této úmluvy.

Čl. 15

1. Až do dosažení cílů Deklarace o poskytnutí nezávislosti koloniálním zemím a národům, obsažené v rezoluci Valného shromáždění 1514 (XV) ze 14. prosince 1960, nebudou ustanovení této úmluvy žádným způsobem omezovat petiční právo zaručené těmto národům jinými mezinárodními dokumenty nebo Organizací spojených národů a jejími mezinárodními odbornými organizacemi.

2.a) Výbor, vytvořený podle odstavce 1 článku 8 této úmluvy, dostává od orgánů Organizace spojených národů, které se zabývají otázkami majícími přímý vztah k zásadám a cílům této úmluvy, kopie petic a předkládá jim své názory a doporučení ve věci těchto petic, když posuzuje petice, které pocházejí od obyvatel poručenských a nesamosprávných území nebo jiných území, na která se vztahuje rezoluce Valného shromáždění 1514 (XV), a týkají se otázek upravených touto úmluvou a předložených těmto orgánům.

b) Výbor obdrží od příslušných orgánů Organizace spojených národů kopie zpráv o zákonodárných, soudních, správních nebo jiných opatření, která mají přímý vztah k zásadám a cílům této úmluvy a která jsou prováděna správními mocnostmi na územích zmíněných pod bodem a) tohoto odstavce, a bude tlumočit své názory a doporučení těmto orgánům.

3. Výbor zahrne do své zprávy Valnému shromáždění stručný přehled o peticích a zprávách, které obdržel od orgánů Organizace spojených národů, jakož i názory a doporučení Výboru týkající se těchto petic a zpráv.

4. Výbor si vyžádá od generálního tajemníka Organizace spojených národů všechny jemu dostupné informace, které mají vztah k cílům této úmluvy a týkající se území zmíněných v odstavci 2 a) tohoto článku.

Čl. 16

Ustanovení této úmluvy o opatřeních, jež mají být učiněna k urovnání sporů nebo k vyřízení stížností, se nedotýkají jiných způsobů řešení sporů nebo vyřizování stížností v oblasti diskriminace, upravených v základních dokumentech nebo úmluvách Organizace spojených národů a jejích odborných organizací, a nebrání smluvním státům použít jiné cesty k urovnání sporu, v souladu s obecnými nebo zvláštními mezinárodními smlouvami, kterými jsou vázány.

ČÁST III

Čl. 17

1. Tato úmluva je otevřena podpisu všech států, které jsou členy Organizace spojených národů, kterékoli z jejích mezinárodních odborných organizací, všech států, které jsou stranami Statutu Mezinárodního soudního dvora a kteréhokoli jiného státu, který byl Valným shromážděním Organizace spojených národů vyzván, aby se stal stranou této úmluvy.

2. Tato úmluva podléhá ratifikaci. Ratifikační listiny budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Čl. 18

1. Tato úmluva je otevřena přístupu všech států uvedených v odstavci 1 článku 17 úmluvy.
2. Listiny o přístupu budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Čl. 19

1. Tato úmluva vstoupí v platnost třicátým dnem po uložení dvacáté sedmé ratifikační listiny nebo listiny o přístupu u generálního tajemníka Organizace spojených národů.
2. Pro každý stát, který úmluvu ratifikuje nebo k ní přistoupí po uložení dvacáté sedmé ratifikační listiny nebo listiny o přístupu, úmluva vstoupí v platnost třicátého dne po uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

Čl. 20

1. Jestliže kterýkoli stát učiní při ratifikaci nebo při přístupu výhradu ke kterémukoli z článků této úmluvy, generální tajemník Organizace spojených národů sdělí znění výhrady všem státům, které jsou nebo které se mohou stát smluvními stranami této úmluvy. Kterýkoli stát, který má námitky proti výhradám, oznámí generálnímu tajemníkovi ve lhůtě devadesáti dnů ode dne uvedeného sdělení, že výhradu nepřijímá.
2. Výhrady, které jsou neslučitelné s cílem a účelem této úmluvy, nejsou přípustné. Rovněž není přípustná výhrada, jež by ve svých důsledcích bránila činnosti některého z orgánů vytvořených úmluvou. Za nepřipustnou nebo za takovou, která brání činnosti, bude považována výhrada, s níž vysloví nesouhlas nejméně dvě třetiny smluvních států této úmluvy.
3. Výhrady mohou být kdykoli odvolány sdělením zaslaným generálnímu tajemníkovi. Sdělení vstoupí v platnost dnem, kdy je generální tajemník obdržel.

Čl. 21

Každý stát může vypovědět tuto úmluvu písemným sdělením zaslaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů. Výpověď vstoupí v platnost jeden rok po dni, kdy generální tajemník sdělení obdrží.

Čl. 22

Každý spor vzniklý mezi dvěma nebo více smluvními státy o výklad nebo o použití této úmluvy, který se nevyřeší jednáním nebo na základě procedury výslovně stanovené v této úmluvě, bude na žádost kterékoli ze stran ve sporu předložen k rozhodnutí Mezinárodnímu soudnímu dvoru, nedohodnou-li se strany na jiném způsobu řešení.

Čl. 23

1. Každý smluvní stát může kdykoli požádat o revizi této úmluvy písemným sdělením zaslaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.
2. O opatřeních, která mají být na základě takové žádosti přijata, pokud vůbec, rozhodne Valné shromáždění Organizace spojených národů.

Čl. 24

Generální tajemník Organizace spojených národů vyrozumí všechny státy uvedené v odstavci 1 článku 17 této úmluvy:

- a) o podpisech této úmluvy, ratifikacích a přístupech podle článků 17 a 18;
- b) o dni, kdy tato úmluva vstoupí v platnost podle článku 19;
- c) o sděleních a prohlášeních, která obdržel podle článků 14, 20 a 23;
- d) o sděleních o výpovědi, která obdrží podle článku 21.

Čl. 25

1. Tato úmluva, jejíž znění anglické, čínské, francouzské, ruské a španělské mají stejnou platnost, bude uložena v archivu Organizace spojených národů.
2. Generální tajemník Organizace spojených národů zašle ověřený otisk této úmluvy všem státům náležejícím do některé z kategorií zmíněných v odstavci 1 článku 17 úmluvy. Na důkaz čehož níže podepsaní, náležitě zmocnění svými vládami, podepsali tuto úmluvu, otevřenou k podpisu v New Yorku dne sedmého března roku tisícího devítistého šedesátého šestého.